

Олексенко С.В., аспірант
Херсонський державний університет
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ФЕРМЕРСЬКИХ
ГОСПОДАРСТВ

Актуальним питанням для керівного складу фермерських господарств, є формування організаційно-економічного механізму, який здатен забезпечити ефективне управління конкурентоспроможністю.

Компонентами механізму управління є: принципи і завдання управління, методи, форми, інструменти управління, організаційна структура управління господарюючого суб'єкта та його персонал, інформація та засоби її обробки. Також в структурі організаційно-економічного механізму слід виділити три системи: систему забезпечення, функціональну систему, цільову систему [1].

Система забезпечення організаційно-економічного механізму складається з підсистем правового, ресурсного, нормативно-методичного, наукового, технічного, інформаційного забезпечення управління господарюючим суб'єктом.

Організаційно-економічний механізм управління господарюючим суб'єктом включає наступні основні функціональні підсистеми: планування, організації, мотивації, контролю та регулювання.

Цільова система організаційно-економічного механізму містить у собі цілі і основні результати діяльності господарюючого суб'єкта, а також критерії вибору і оцінки досягнення певних цілей і результатів його діяльності.

В якості організаційно-економічного механізму слід розглядати комплексну систему, що складається з системи забезпечення, функціональної та цільової системи, які містять певну сукупність організаційних і економічних важелів, які впливають на економічні і організаційні параметри системи управління господарюючим суб'єктом з метою забезпечення ефективності управління і отримання конкурентних переваг [2].

Управління конкурентоспроможністю фермерських господарств на індивідуальному та макрорівнях потребує формування комплексної системи управління конкурентоспроможністю продукції. Найпростіша система управління складається з двох елементів, один з яких повинен бути домінуючим та впливати на інший, другий — сприймати цей вплив. Іншими словами будь яка система має об'єкт та суб'єкт управління, які постійно знаходяться у взаємозв'язку та взаємодії [3].

Систему управління можливо розглядати у різних аспектах:

- за елементами;
- за функціями;
- за етапами прийняття управлінських рішень;
- за підсистемами та інше.

Економічний механізм управління створюється для реалізації конкретних

цілей господарюючого суб'єкта та представляє собою сукупність принципів, методів, засобів управління, а також адміністративно-правових, економічних важелів, стимулів та органів управління. Механізм управління займає центральне місце в системі управління для приведення системи у дію та забезпечення її ефективного функціонування задля досягнення поставлених цілей та отримання бажаних кінцевих результатів.

Основа сучасного вдосконалення системи управління складає розробка принципів управління, уточнення структури, функцій, процесів управління та перестройка економічного механізму управління конкурентоспроможністю продукції.

На наш погляд, формування системи управління конкурентоспроможністю продукції фермерських господарств повинно відповідати ряду вимог.

Серед них слід відмітити орієнтацію виробництва на попит, на задоволення потреб ринку та вимоги конкретних споживачів продукції. В аграрній сфері це передбачає організацію виробництва сільськогосподарської продукції, яка користується попитом та може принести фермерському господарству максимум прибутку. Управління конкурентоспроможністю продукції означає постійне прагнення до підвищення ефективності виробництва та отримання бажаних результатів з меншими затратами.

В сучасних умовах успіх діяльності фермерського господарства в області оперативного забезпечення якістю неможливий без використання сучасної інформаційної бази для багатоваріантних розрахунків при прийнятті оптимальних рішень.

У зв'язку з цим можливо стверджувати, що формування системи управління конкурентоспроможністю продукції фермерських господарств повинно відповідати вимогам, що забезпечують:

- орієнтацію виробництва на попит, потреби ринку (на запити конкретних споживачів);
- постійне прагнення до підвищення ефективності виробництва й одержання оптимальних результатів з меншими витратами;
- господарську самостійність, що забезпечує свободу прийняття рішень тим, хто несе відповідальність за кінцеві результати діяльності організації або її структурних підрозділів;
- гнучкість, здатність здійснювати поточне коригування цілей і програм у залежності від стану кон'юнктури ринку;
- забезпечення взаємозв'язку між матеріальними, фінансовими, інформаційними та трудовими потоками підприємства;
- визначення вимог до якості продукції, транспортування, попитом, споживанням;
- використання сучасної інформаційної бази з комп'ютерною технікою для різноманітних розрахунків при прийнятті обґрунтованих і оптимальних рішень.

Основи методології управління конкурентоспроможністю продукції

складають принципи управління, які розглядаються як основоположні загальні правила, положення до управління конкурентоспроможністю. Управління конкурентоспроможністю продукції є однією із підсистем управління виробництвом, у зв'язку з цим побудова та функціонування системи управління конкурентоспроможністю продукції повинно спиратися на загальні принципи, методи управління та відповідати вимогам, які пред'являються до системи управління конкурентоспроможністю продукції.

Ми вважаємо, що основа системи управління конкурентоспроможністю продукції фермерських господарств повинна ґрунтуватися на наступних принципах:

- орієнтація виробництва продукції на ринкову кон'юнктуру;
- принцип цільової стратегії управління;
- принцип системності та комплексності управління конкурентоспроможністю;
- принцип орієнтації на кінцевий результат;
- принцип стимулювання.

Одним із важливих моментів при проектуванні системи управління є виявлення функцій які належать до управління конкурентоспроможністю продукції та встановлення їх взаємозв'язків з виробничими функціями управління. Слід відмітити, що в аграрній сфері дослідження функцій управління конкурентоспроможності продукції поки ще недостатньо розвинуті, що є однією із основних причин відсутності системи управління конкурентоспроможності продукції.

Проаналізувавши економічну літературу [4], ми дійшли висновки, що у якості основних функцій управління конкурентоспроможністю продукції фермерських господарств слід виділити:

- планування підвищення конкурентоспроможності продукції;
- організація та координація управління;
- контроль забезпечення підвищення конкурентоспроможності;
- оцінка рівня конкурентоспроможності продукції;
- облік та аналіз процесів управління конкурентоспроможністю;
- регулювання процесів управління конкурентоспроможністю.

Для ефективного функціонування системи управління конкурентоспроможністю необхідно визначити обсяг виробництва сільськогосподарської продукції, окреслити заходи які необхідні для досягнення поставлених цілей. Також слід виявити необхідні ресурси для отримання визначеного обсягу виробництва та реалізації. Повинні бути розроблені процеси задля забезпечення переробки компонентів які знаходяться на “вході” системи та готову продукцію на “виході”. Для цього необхідно розробляти організаційні структури, які слугують цілям впровадження цих процесів в діяльність фермерських господарств.

Таким чином організаційний механізм управління конкурентоспроможністю продукції забезпечить перетворення цілей у кінцевий результат. Для досягнення поставлених цілей повинні бути визначені

необхідні організаційно-технічні заходи, засоби та механізми досягнення цілей, сукупність необхідних ресурсів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1) Піддубна Л.І. Конкурентоспроможність економічних систем: теорія, механізм регулювання управління: / Л.І. Піддубна. — Харків. — ВД «ІНЖЕК» 2007. — 368 с.

2) Безрукова Т.Л. Управление конкурентоспособностью предпринимательской организации: монография / Т. Л. Безрукова, Е. И. Сапронов, С. С. Морковина — М. : Изд-во "КноРус", 2008. — 163 с.

3) Калюжна Н. Г. Аналіз підходів до визначення системи управління підприємством / Н. Г. Калюжна // Вісник Хмельницького національного університету. — 2011. — № 2, Т. 2. С. 50-53 с. 50.

4) Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджменту / Пер. с англ. под ред. О.И. Медведь. — 3-е изд. — М.: Вильямс, 2007 — 665 с., Райс-Джонстон У. Теоретический менеджмент / Пер. с англ. под ред. Л.Н. Ковалик. — СПб: Питер, 2001. — 672 с. Чейз Р.Б., Джейкобз Ф.Р., Аквилано Дж. Производственный и операционный менеджмент / Пер. с англ. О.А. Островский, О.Л. Пелявской. — 10-е изд. — М.: Вильямс, 2007. — 1169 с.